

Apoteket Kronan.

1693.

Närmaste anledningen till upprättandet af detta apotek var ej, att något behof däraf gjort sig gällande, utan den, att änkedrottningen Hedvig Eleonora, som till hofapotekare antagit Casper Ziervogel, en äldre son till änkedrottning Maria Eleonoras hofapotekare, Samuel Ziervogel d. ä., önskade förhjälpa honom till erhållandet af ett eget apotek.

Genom kungl. brevet af d. 12 april 1693 meddelade Carl XI Ziervogel tillstånd att »inrätta här uthi staden, på något honom lägligt ställe, et fullkommeligt, beständigt apotheque». Följande år, d. 17 juli, blef apoteket Kronan äfven konungens hofapotek, då det hittillsvarande, Lejonet, som efter Daniel Robergs död för ankans räkning föreståtts af en utländsk provisor, skötts på ett otillfredsställande sätt.

Apoteket anlades först till vänster i Storkyrkobrinken, n:r 3, men flyttades efter slottsbranden 1697 till Svartmannagatan, snedt emot apoteket Svanen och i ett Tyska kyrkan tillhörigt hus, beläget på samma plats som nuvarande församlingshuset. Det kvarlåg där till 1719, då det förlades till Mynttorget och i den lokal, som dittills innehafts af apoteket Morianen. Af apotekets dåvarande föreståndare, J. Chr. Georgii, flyttades det 1763 till ett af honom inköpt hus, Myntgatan n:r 5, och 1891 erhöll apoteket sitt nuvarande läge i n:r 27 Stora Nygatan.

Privilegiet är af amorteringsfonden inlöst med 60,000 kronor.

ZIERVOGEL, CASPER. Född 1663 i Stockholm, döpt d. 20 april.

Föräldrar: Hofapotekaren SAMUEL ZIERVOGEL d. ä., född d. 16 sept. 1616, död d. 29 jan. 1672, och hans andra fru BIRGITTA ROTHLÖBEN, född d. 10 nov. 1626, död d. 16 april 1665.

Ägnade sig efter föregående skolstudier åt apotekaryrket och erhöll sin första utbildning på apoteket Svanen i Stockholm. Tjänstgjorde sedan å apoteket Morianen, hvilket han under lifmedikus och hofapotekare Heræi sista lefnadsår innehade på arrende. Då Z. 1692 blifvit antagen till hofapotekare hos änkedrottningen Hedvig Eleonora, ingaf han till konungen en ansökan att få inrätta ett apotek i staden och därvid komma i åtnjutande af samma privilegier och förmåner, som förunnats öfriga hofapotekare. Hans ansökan bifölls genom kungl. brefvet af d. 12 april 1693, och han inrättade s. å. apoteket i n:r 3 Storkyrkobrinken. Den 7 juli 1694 erhöll Z. fullmakt att äfven vara konungens hofapotekare och fick samtidigt på sig öfverlåten leveransen af medikamenter till hofstaten, hvilken leverans hittills innehafts af apoteket Lejonet.

Efter Carl XI:s död blef Z. hof- och fältapotekare hos Carl XII. I den senare egenskapen medföljde han vid det stora Nordiska krigets utbrott 1700 konungen till armén i Skåne och hösten s. å. till Livland. Under vistelsen på riddarslottet Lais i Livland, dit konungen 1701 förlagt sitt högkvarter, insjuknade Z. hastigt.

Död d. 21 febr. 1701 därstädes.

Gift d. 19 sept. 1689 i Stockholm med ANNA ELEONORA HERÆUS, född d. 5 april 1672, död d. 6 juli 1746, dotter till änkedrottning Hedvig Eleonoras lifmedikus och hofapotekare d:r CHRISTIAN HERÆUS och METTA SOPHIA STÖLTING.

Barn: METTA SOPHIA, född d. 28 okt. 1690, död 1774; — BRIGITTA ELEONORA, född d. 3 nov. 1691, död den 1(4) juli 1757, gift 1) d. 21 sept. 1714 med hofapotekaren PETER EBERHARD GEORGII (se nedan); 2) d. 16 febr. 1727 med apotekaren AUGUST CHRISTIAN COGELL (se nedan); — HEDVIG ELEONORA, född d. 6 dec. 1692, död d. 1 maj 1778, gift d. 24 maj 1719 med grosshandlaren JOACHIM SASSE, född d. 9 sept. 1688, död d. 23 juli 1750; — ANNA BENEDICTA, född d. 26 jan. 1694, död d. 3 dec. 1700; — JOHAN CHRISTIAN, född d. 21 febr. 1695, död d. 22 mars s. å.; — JOHAN SAMUEL, född d. 23 mars 1696, död d. 25 juni 1717 i Göteborg. Kirurgie studiosus; — CASPER, född d. 18 mars 1697, död 1747. Kirurg, bosatt på Nederländska ön Texel; — CHARLOTTA SOPHIA, född d. 30 juni 1698, död d. 11 febr. 1766, gift d. 31 okt. 1731 med köpmannen EMANUEL CHRISTIAN SPALCHAUER, född 1704, död 1751, begr. d. 4 juli; — CARL, född d. 13 nov. 1699, död d. 17 juli 1700.

Apoteket sköttes till 1715 af änkan genom provisorer med undantag af åren 1705—10, då det innehades af hofapotekare Johan Burmeister.

BURMEISTER, JOHAN. Född 1667, döpt d. 7 nov., i Stockholm.

Föräldrar: Handelsmannen DIDERIK BURMEISTER, född . . ., död 1672, begr. d. 2 april, och ELISABETH BENEDICTA SCHEPS, född omkring 1653, död . . . (omgift d. 30 april 1674 med f. d. italienske språkläraren vid Uppsala universitet BLASIVS LUDVIG TEPPATI).

Han hade som Carl XII:s vice hof- och fältapotekare under flera år medföljt armén, men återvände 1705 till Sverige. Vid sin hemkomst öfvertog han hösten s. å. apoteket Kronan i Stockholm, hvilket efter hofapotekare Casper Ziervogels död 1701 drifvits af änkan genom provisorer.

Något privilegiebref för B., hvarigenom öfverlåtelsen stadfästes, synes ej hafva utfärdats. Att han dref apoteksrörelsen för egen räkning framgår dock däraf, att det mellan Tyska församlingen och Casper Ziervogel 1698 upprättade hyreskontraktet å apotekslokalen 1707 transporterades på B., äfvensom af de upplysningar mantalsförteckningar från denna tid lämna. Han står i dem antecknad som »H. Maj:ts Apothekare Hr Johan Burmeister med Intressent, som är sahl. Hr Casper Ziervogel änka».

Under det svåra peståret 1710 blef B. ett af böldpestens talrika offer, och Casper Ziervogels änka måste då återtaga apotekets skötsel.

Död... 1710 (själaringning d. 10 april) i Stockholm. Ogift.

GEORGII, PETTER EBERHARD. Född i Hamburg.*

Flyttade 1709 öfver till Sverige och var först en kort tid anställd å apoteket Enhörningen i Stockholm samt från 1710 å apoteket Kronan. Efter Burmeisters död blef han föreståndare för sistnämnda apotek, hvilket han 1715, efter sitt föregående år ingångna äktenskap med aflidne hofapotekare Casper Ziervogels dotter, öfvertog som ägare.

Af drottningen Ulrika Eleonora utnämndes G. 1722 till hofapotekare. Han innehade apoteket under sin återstående lefnad.

* I Hamburg döptes d. 17 april 1686 i »St. Kathrinen» Petter Eberhard Jürgens, son af fiskbensfabrikören Nicolaus Jürgens och Anna Margareta Stolz. Vid de undersökningar, som stadsarkivarien i Hamburg dr Hagedorn vidtagit, meddelas, att den ende bäraren af namnet Petter Eberhard från 1629—1695 är ofvannämnde Jürgens, hvilket med stor sannolikhet talar för att 1686 är apotekaren Petter Eberhard Georgiis födelseår.

Död d. 9 juni 1725 i Stockholm.

Gift d. 21 sept. 1714 med BRIGITTA ELEONORA ZIERVOGEL, född d. 3 nov. 1691, död d. 1 juli 1757, dotter till hofapotekaren CASPER ZIERVOGEL och ANNA ELEONORA HERÆUS.

Barn: CARL FREDRIK, född d. 26 aug. 1715, död d. 12 april 1795. Professor i historia vid Uppsala universitet; — CASPER, född 1716, döpt d. 29 juli, begr. d. 18 febr. 1734. Kirurgie kandidat; — NICOLAUS, född d. 16 aug. 1717, död d. 6 april 1790. K. Preussisk medaljgravör, ledamot af Målare- och bildhuggareakademien i Stockholm och professor; — JOHAN HUBERT, född d. 18 dec. 1718, död d. 9 juni 1779. Rådman i Stockholm; — ANNA ELEONORA, född d. 6 april 1720, död d. 14 maj 1804, gift d. 16 dec. 1756 med K. bibliotekarien, kansli-rådet MAGNUS VON CELCE, född d. 6 jan. 1709, död d. 21 juli 1784; — JOHAN CHRISTIAN, född 1721, döpt d. 2 sept., död d. 14 febr. 1781. Hofapotekare; — BRIGITTA SOPHIA, född 1724, döpt d. 12 febr., död d. 4 febr. 1794, gift 1) d. 24 maj 1746 med upphandlingskommisarien CARL MÜLLERN, född 1711, död d. 22 febr. 1751; 2) d. 5 nov. 1755 med kanslärsskreteraren vid Uppsala universitet, protokollssekreteraren JAKOB LARSSON ARRHENIUS, född d. 19 jan. 1721, död d. 10 juli 1791.

Hofapotekare Georgii förvärfvade sig genom kunskaper och duglighet ett stort anseende som apotekare i Stockholm.

COGELL, AUGUST CHRISTIAN. Född 1695 i Königsberg.

År 1726 ankom C. till Stockholm för att efter hofapotekare Georgii död förestå apoteket Kronan därstädes för änkans räkning. Genom sitt följande år med henne ingångna äktenskap blef han ägare af detsamma. Liksom företrädaren, P. E. Georgii, gjorde C. sig känd för goda kunskaper i kemi och framstående yrkesduglighet, och han skötte sitt apotek på ett erkännansvärdt sätt. Hans verksamhet blef dock af jämförelsevis kort varaktighet, då han redan efter 10 år och i sin bästa ålder borttrycktes.

Död d. 26 maj 1737 i Stockholm. Begrafd i Tyska kyrkans graf.

Gift d. 16 febr. 1727 i Stockholm med BRIGITTA ELEONORA ZIERVOGEL, född d. 3 nov. 1691, död d. 1 juli 1757, dotter till hofapotekaren CASPER ZIERVOGEL och ANNA ELEONORA HERÆUS samt änka efter hofapotekaren PETER EBERHARD GEORGII.

Barn: MARGARETA ELISABETH, född d. 29 febr. 1728, död d. 27 maj 1798, gift d. 24 maj 1746 (samma dag som halfsystern Brigitta Sophia Georgii) med notarien, sedermera stadssekreteraren PETER LEVEL, född d. 9 april 1717, död d. 1 nov. 1781; — AUGUST FREDRIK, född 1730, döpt d. 17 juli, död d. 2 juni 1795. Kommissarie vid lasaretslotteriet i Stockholm; — HEDVIG DOROTHEA, född 1731, döpt 21 aug., död s. å., begr. d. 25 nov.; — PETER EBERHARD, född 1734, döpt d. 7 sept., död d. 21 jan. 1812. Porträttmålare, bosatte sig i början af 1770-talet i Lyon och blef 1779 antagen till »peintre ordinaire» för staden Lyon samt 1796 till professor vid Rhonedepartementets centralskola i samma stad. Ledamot 1804 af Målare- och bildhuggareakademien i Stockholm; — SAMUEL, född 1735, döpt d. 6 nov., död 1776. Löjtnant vid amiralitetet.

GEORGII, JOHAN CHRISTIAN. Född 1721, döpt d. 2 sept., i Stockholm.

Föräldrar: Hofapotekaren PETTER EBERHARD GEORGII och BRIGITTA ELEONORA ZIERVOGEL.

I likhet med sina äldre bröder hade Johan Christian erhållit en mycket vårdad uppfostran, och för hans undervisning sörjdes på bästa sätt. Han afbröt dock studierna för att ägna sig åt faderns yrke och anställdes som elev å apoteket Kronan i Stockholm, som då innehades af hans styffader Aug. Chr. Cogell.

Efter genomgångna läroår lämnade han Sverige och uppehöll sig flera år i utlandet, hvarunder han tjänstgjorde å apotek i bl. a. Berlin och Dresden. Han återvände 1748 till Stockholm och var under två år anställd å moderns apotek som medhjälpare utan lön, men blef 1750 föreståndare för det samma och undergick därför inför Collegium medicum provisorsexamen. Den 8 okt. 1753 utfärdade Serafimerlasarettets direktion konstitutorial för G. som lasaretsapotekare med rätt för honom att leverera all för lasarettet erforderlig medicin. Denna förmån hade året förut vid lasarettets inrättande uttryckligen lofvats ägaren af det närmast belägna apoteket Morianen, amiralitetsapotekaren Joh. Julius Salberg. Såväl Salbergs son och efterträdare, Casten Julius S., som apotekar societeten i Stockholm anförde, hvar för sig, besvär däröfver, den förre yrkande att erhålla leveransen, och societeten med anhållan, att

densamma skulle succesivt fördelas på societetens medlemmar. Genom beslut af d. 17 maj 1754 ogillade Kungl. Maj:t besvären och stadfäste lasarettsdirektionens åtgörande.

Efter moderns död 1757 drefs apoteksrörelsen för arvingarnes räkning till dess G. d. 2 febr. 1768 genom köp blef ensam ägare af apoteket. Han erhöll s. å. fullmakt som kronprins Gustafs hofapotekare och blef 1774 äfven antagen till änkedrottning Lovisa Ulrikas. Med vederbörligt tillstånd inrättade G. 1779 ett för de kungliga lustslotten Drottningholm och Gripsholm gemensamt transportabelt apotek.

För apotekets behof bedref G. en rätt omfattande odling af medicinalväxter. Äfvenså bidrog han med en årlig afgift till underhållet af den å Serafimerlasarettets område anlagda botaniska trädgården. Från sin tjänst som lasarettapotekare afgick G. 1780 och upptog samtidigt sin äldste son Georg Eberhard till kompanjon.

Död d. 14 febr. 1781 i Stockholm.

Gift 1) d. 15 dec. 1754 i Stockholm med FREDRIKA REGINA SOTH, född d. . . . 172 , död d. 30 mars 1769, dotter till borgmästaren i Stockholm GEORG SOTH och MARIA PAULSSON.

Barn: GEORG EBERHARD, född d. 23 okt. 1755, död d. 25 mars 1816. Hofapotekare och hofmedikus; — GUSTAF, född d. 27 mars 1757, död i aug. s. å.; — JOHAN, född d. 10 april 1758, död d. 30 dec. 1787. Kanslist i Kungl. Maj:ts nedre justitierevision; — CARL, född d. 9 okt. 1760, död d. 27 mars 1779. v. notarie vid Stockholms rådstufvurätt.

2) d. 16 nov. 1769 i Stockholm med JOHANNA NEOSTADIUS, född d. 20 febr. 1752, död d. 12 maj 1798, dotter till grosshandlaren JOHAN HENRIK NEOSTADIUS och ULRICA HAMMARLUND (Johanna Neostadius blef d. 17 nov. 1782 omgift med kamrarrådet Petter Ljung, född 1740, död d. 20 mars 1791).

Barn: HENRIK CHRISTIAN, född d. 13 aug. 1770, död d. 7 nov. 1829. Kapten vid Hälsinge regemente med majors afsked 1799, sedan major vid Gottlands nationalbeväring; — FREDRIK ULRIK, född d. 19 juli 1774, död d. 15 juni 1819. Major vid Jämtlands regemente; — GUSTAF LUDVIG, född d. 8 sept. 1777, död d. 6 april 1779.

I utöfvandet af sitt yrke ådagalade hofapotekare Georgii både energi och duglighet samt förenade därmed ett ovanligt godt affärshufvud. Apotekets framåtgående under den tid han innehade detsamma visar ökningen af den å apoteket anställda

personalen, hvilken 1754 utgjordes af två farmaceuter och två elever, men 1780 var till antalet fördubblad och större än å något annat Stockholmsapotek vid samma tid. G. lämnade äfven en betydande förmögenhet efter sig.

En af G. inlämnad uppsats, angående citronsafvs koncentring och förvaring genom frysning, finnes införd i K. Vetenskapsakademiens handlingar för år 1774.

GEORGII, GEORG EBERHARD. Född d. 23 okt. 1755 i Stockholm.

Föräldrar: Hofapotekaren JOHAN CHRISTIAN GEORGII och hans första fru FREDRIKA REGINA SOTH.

Erhöll sin första undervisning såväl enskildt som vid Stockholms realskola samt fortsatte därefter studierna under informators handledning i Uppsala, vid hvars universitet han mycket tidigt blef inskrifven som student af Stockholms nation. Från 1771 idkade han på egen hand studier vid universitetet och lät 1774 anteckna sig som studerande inom medicinska fakulteten. Samtidigt var han sedan 1772 inskrifven som s. k. ämnesvän vid K. Vetenskapsakademien. Sedan han 1775 under Carl v. Linnés præsidium försvarat en afhandling »de Opio», lämnade han universitetet, vid hvilket han då hade tillbragt 10 terminer.

G. hade redan under de föregående årens mellan terminer deltagit i göromålen på apoteket Kronan och började nu utslutande ägna sig åt apotekaryrket, i hvilket han under faderns ledning erhöll fortsatt utbildning.

Kort före sin död hade fadern antagit G. till sin kompanjon och d. 20 jan. 1781 blef han af Serafimerlasarettets direktion utsedd till lasarettapotekare, från hvilken befattning fadern begärt entledigande. Efter dennes död drefs apoteket en kortare tid för stjärnhusets räkning.

Den 14 febr. 1781, eller samma dag fadern afled, blef G. utnämnd till hofapotekare, hvarmed äfven följde rättigheten att vid Drottningholms och Gripsholms lustslott hålla apotek. Aflade d. 24 febr. 1781 apotekarexamen och tillträdde d. 1 juli s. å. apoteket Kronan, hvilket han genom uppgörelse med de öfriga arftagarne blifvit ensam ägare utaf.

Den 16 sept. 1782 erhöll han stadfästelse å hofapotekar-sysslan och tilldelades samtidigt hofmedikus' n. h. o. v.

På grund af obestånd måste G. i jan. 1804 afträda såväl

apotek som öfrig egendom till sina borgenärer, och apoteket försålles s. å för deras räkning. Följande år lyckades han åt sig utverka privilegium på inrättande af ett nytt apotek i Gäfle, hvilket öppnades s. å. under namnet Kronan. Efter sex år utarrenderade han detta och återflyttade 1811 till Stockholm, där han sedan dess alltjämt var bosatt. Apoteket Kronan i Gäfle innehades efter G:s död af hans änka till 1822, då det försålles till innehafvaren af apoteket Lejonet därstädes, Johan Luth, och af honom förenades med sistnämnda apotek.

Af Collegium Medicum erhöll G. 1778 i uppdrag att tillsammans med apotekare D. Fr. Görges granska de nya läkemedelskompositioner, som voro afsedda att införas i en andra upplaga af farmakopen, — Pharmacopoea Suecica Ed. II. Inom apotekarsocieteten i Stockholm valdes han 1782 till bibliotekare, ehuru societeten då helt och hållet saknade bibliotek, och hans efter valet uttalade förhoppning, att med första få en början därtill, sveks. Var ledamot af sällskapet Utile Dulce sedan 1774 och af K. Patriotiska sällskapet från 1781.

Död d. 25 mars 1816 i Stockholm. Begraven å Nikolai församlings kyrkogård.

Gift 1) d. 26 sept. 1782 i Stockholm med MARIA ELEONORA CHAPMAN, född d. 12 sept. 1766, död d. 6 aug. 1788, dotter till skeppsbyggmästaren vid varfvet å Djurgården i Stockholm WILHELM CHAPMAN och HEDVIG MARGARETHA KREBS.

Barn: FREDRIK WILHELM, född d. 18 nov. 1783, död d. 25 maj 1837. Kapten vid Västerbottens regemente; — JOHAN ALEXANDER, född d. 17 juni 1786, död d. 5 sept. 1787.

2) d. 24 april 1789—1793 med GUSTAVA CAROLINA HERPEL, född d. 5 mars 1772, död d. 3 nov. 1839, dotter till grosshandlaren CARL GUSTAF HERPEL och MARIA HELENA STEINMEYER.

Barn: CARL GUSTAF, född d. 17 febr. 1790, död d. 23 maj 1828. Farmacie studiosus; — ADOLF EBERHARD, född d. 6 nov. 1791, död d. 20 jan. 1809.

3) d. 7 april 1795 i Löts kyrka i Östergötland med ULRIKA CHARLOTTA SKYTTE, född d. 13 sept. 1767, död d. 31 jan. 1846, dotter till godsägaren, major CARL BENGT SKYTTE och grefvinnan MARGARETA CATHARINA GYLDENSTOLPE.

Barn: NILS LUDVIG, född d. 20 dec. 1796, död d. 29 juni 1809; — MARGARETA FREDRIKA, född d. 5 april 1798, död d. 31 jan. 1801.

BYLUND, ERIK OLOFSSON. Född d. 10 jan. 1769 i Medelpad.

Han hade idkat skolstudier vid läroverk i Sundsvall och antogs 1788 till elev å apoteket Morianen i Stockholm. Aflade farmacie studiosi-examen 1793 och var fortfarande anställd å samma apotek till 1798, då han antog plats å apoteket Kronan därstädes. Inköpte sistnämnda apotek d. 1 april 1804 och tillträdde det d. 15 maj, sedan han inför Collegium Medicum aflagt apotekarexamen. Samma år undfick B. äfven fullmakt som konungens hofapotekare. Han innehade apoteket under sin återstående lefnad.

Död d. 18 juli 1818 i Stockholm. Begrafd å Nikolai kyrkogård. Ogift.

Af sin efterlämnade förmögenhet donerade B. till Uppsala universitet 1,000 rdr banko, hvars årliga afkastning skall som stipendium tilldelas en medicine studerande från Medelpad eller Jämtland.

DITZINGER, JACOB FREDRIK. Född d. 9 april 1793 i Stockholm.

Föräldrar: Bokbindaräldermannen JOHAN GOTTLIEB DITZINGER, född d. 24 aug. 1740, död d. 3 april 1797, och ANNA CHRISTINA SCHNEIDLER, född d. 26 nov. 1755, död d. 3 aug. 1822.

Erhöll efter i landsorten genomgångna elevår och aflagd farmacie studiosi-examen 1815 anställning å apoteket Hjorten i Stockholm, och följande år å apoteket Kronan därstädes, hvilket han vid hofapotekare Bylunds fränfälle tillhandlade sig af stärbhuset. Aflade 1820 apotekarexamen och undfick s. å. stadfästelse af öfverlåtelsen.

Efter D:s död måste boet afträdas till konkurs och apoteket drefs därefter för konkursmassans räkning, till dess den af änkefru Ditzinger mot kreditorerna inledda processen angående apoteksprivilegiet 1831 blifvit afgjord till deras förmån, då apoteket s. å. försålles.

Var från 1821 sekreterare i apotekarsocietetens direktion och blef 1824 ledamot af Svenska läkarsällskapet.

Död d. 19 jan. 1826 i Stockholm. Begrafven i Tyska kyrkans graf.

Gift d. 18 dec. 1825 med SELMA FREDRIKA AMALIA ORTMAN, född d. 18 dec. 1802, död d. 29 juni 1863, (gift 2) d. 19 febr.

1831 med löjtnant SAMUEL HENRIK VON STAHL, född d. 11 sept. 1802, död d. 17 juli 1833), dotter till hofpredikanten, kyrkoherden i Muskö CARL FFEDRIK ORTMAN och ANNA MARIA HERRJANDER.

Under den relativt korta tid apotekare Ditzinger tillhörde apotekarsocietetens direktion, hade han genom sin duglighet och det varma intresse han ägnade kårens angelägenheter lyckats förvärfva sig societetens fulla förtroende. I det eftermäle, som societetens handlingar lämna om D., heter det, att han var »en älskvärd umgängesvän, men ock grundelig vetenskapsidkare och derjemte en nitisk och ordningsfull sekreterare».

FRITZ, JOHAN CHRISTIAN. Född d. 21 nov. 1799 i Lübeck.

Föräldrar: Byggnadssnickaren PHILIPP KONRAD FRITZ, född..., död d. 27 okt. 1814, och JOHANNA MARIA SCHMIDT, född 1771, död d. 19 okt. 1843.

Sedan han i sin födelsestad erhållit nödig skolunderbyggnad, flyttade han 1814, under då rådande krigsoroligheter i Nord-Tyskland öfver till Sverige och blef i Kristinehamn antagen till elev å därvarande apotek. Undergick 1820 farmacie studiosi-examen och tjänstgjorde fortfarande å Kristinehamns apotek samt 1823—24 å apoteket Nordstjärnan i Stockholm. Började hösten 1823 sina studier för apotekarexamen, som han aflade d. 30 juni 1824. Erhöll s. å. anställning å apoteket Kronan i hufvudstaden och var från febr. 1826 till 1831 års utgång apotekets föreståndare, under hvilken tid processen angående apoteksprivilegiet pågick mellan apotekare Ditzingers änka och hans kreditorer.

Efter afslutadt köp tillträdde han d. 1 jan. 1832 apoteket som ägare och erhöll privilegium därå d. 31 mars s. å. I juli 1837 försålde han apoteket, men skötte det för den nye ägarens räkning till påföljande år. Han innehade sedermera en brunnsinrättning i Humlegården, hvarjämte han på öfre Norrmalm uppsatte och dref en fabrik för tillverkning af artificiella mineralvatten.

Var 1836—37 ordförande i apotekarsocieteten och erhöll i dec. 1836, med anledning af en utaf apotekare J. H. Forshæll utgifven broschyr i amorteringsfrågan, societetens uppdrag, att

tillsammans med apotekare P. O. Almström verkställa en utredning däraf och utarbete ett förslag till apoteksprivilegiernas amortering. Redan den 1 mars 1837 inkommo kommitterade till societeten med ett, hufvudsakligen på det af Forshæll förut framlagda, baserad förslag. Detta väckte dock en häftig opposition hos de flesta af hufvudstadens apotekare och gaf anledning till bittra stridigheter inom societeten. Förslaget förkastades helt och hållet vid societetens följande allmänna sammankomst d. 3 juli 1837.

Fritz afgick då från ordförandeposten, men invaldes som ledamot af direktionen. Då han samma månad försälde apoteket Kronan, lämnade han kort därefter sin plats i direktionen.

Blef 1832 ledamot af Linnéska samfundet och 1835 af Svenska läkarsällskapet.

Död d. 28 juli 1849 i Norrtälje och begrafven därstädes. Ogift.

HELLEDAY, UNO OTTO. Född d. 7 april 1805 i Ärnäs prästgård i Kärnbo socken, Södermanland.

Föräldrar: Hofpredikanten, prosten och kyrkoherden i Mariefred, Kärnbo och Taxinge HENRIK GUSTAF HELLEDAY, född d. 29 maj 1756, död d. 16 mars 1818, och FREDRIKA WESCHAU, född i Stockholm d. 8 mars 1769, död d. 14 jan. 1850 (förut gift med slottspastorn och kyrkoherden i Lofö, hofpredikanten CARL PETER STÅHLÉN, född d. 27 april 1756, död d. 27 juli 1791).

Hade genomgått Strängnäs katedralskola och i Uppsala åtnjutit enskild undervisning, då han hösten 1819 antogs till elev å apoteket Hvita Björnen i Stockholm. Aflade 1824 farmacie studiosi-examen och tjänstgjorde 1824—25 å apoteket Hjorten i Västerås, 1825—26 å apoteket Morianen och 1826—28 å apoteket Nordstjärnan i Stockholm. Började hösten 1828 sina studier för apotekarexamen och aflade denna d. 21 nov. 1829.

Följande år inköpte han apoteket Svanen i Lund och erhöll, på hemställan af universitetskanslern, d. 27 nov. s. å. privilegium därå samt tillträdde det d. 25 mars 1831. I maj 1834 försälde han apoteket Svanen i Lund och tillhandlade sig 1835 apoteket Upplands Vapen (numera Lejonet) i Uppsala. Undfick d. 16 maj s. å. privilegium å apoteket och innehade det till

mars 1837, då han blef ägare af apoteket Kronan i Stockholm med privilegium af d. 1 sept. s. å. Samtidigt var H. 1839—41 ägare af apoteket i Säter, men hade detta utarrenderadt.

Apoteket Kronan synes H. aldrig hafva tillträdt, då det till 1838 sköttes af dess förre ägare, J. Chr. Fritz, och sistnämnda år inköptes samt öfvertogs af apotekare J. M. Engström, ehuru denne först 1840 erhöll privilegium å apoteket.

Efter frånträdandet af apoteket ägnade H. sig åt landtbruk och var ägare af flere egendomar i Södermanland och Uppland.

Död d. 23 april 1864 på Stora Vilunda säteri i Hammarby socken af Stockholms län. Begrafven på Taxinge kyrkogård.

Gift d. 3 sept. 1832 i Hedemora med BEATA SOFIA RUTH, född d. 2 april 1810, död d. 12 dec. 1857, dotter till apotekaren därstädes ANTON ARVID RUTH och LOVISA BARBARA KIHLMAN.

Barn: HENRIK, född d. 26 jan. 1840. F. d. landtbrukare; — BEATA, född d. 13 juli 1843, gift d. 18 okt. 1860 med borgmästaren i Stockholm ARVID ERIK ULRICH, född d. 16 april 1820, död d. 21 jan. 1893; — JULIA FREDRIKA, född d. 3 april 1845, gift den 28 mars 1864 med godsägaren, sedermera rådmannen i Sigtuna VICTOR EDVARD SUCKSDORFF, född d. 5 maj 1833, död d. 6 okt. 1902; — OTTO FREDRIK, född d. 15 juli 1849. Kassör vid Höganäs-Billesholms aktiebolag, Billesholm.

ENGSTRÖM, JOHAN MAGNUS. Född d. 6 maj 1812 i Solna socken af Stockholms län.

Föräldrar: Fältväbeln vid krigsskolan å Karlberg ANDERS ENGSTRÖM, född d. 30 sept. 1764, död d. 9 sept. 1828, och ANNA BRITA WALLENBERG, född d. 27 juli 1769, död d. 18 aug. 1842.

Blef 1828 antagen till elev å apoteket Morianen i Stockholm och undergick d. 7 dec. 1831 farmacie studiosi-examen inför apotekarsocietetens direktion. Tjänstgjorde fortfarande å nämnda apotek till 1834 och aflade d. 10 juni 1835 apotekarexamen. Under sommaren förestod han för assessor Plagemans räkning en brunnsinrättning vid Karlberg och erhöll hösten s. å. anställning å apoteket Lejonet i Stockholm, där han tjänstgjorde till 1838. Inköpte och tillträdde sistnämnda år apoteket Kro-

nan i Stockholm och undfick d. 28 aug. 1840 privilegium å detsamma. Han innehade apoteket till 1850, då han afyttrade det, samtidigt lämnande apotekarbanan för att ägna sig åt annan verksamhet.

Den 11 april 1853 förordnades E. till direktör vid länsfängelset i Mariestad och innehade denna befattning till 1862. Han började då åter tjänstgöra på apotek och var från aug. 1865 till juli 1866, under vakans, tillförordnad föreståndare för apoteket i Karlskoga, där han sedermera äfven tjänstgjorde.

Tillhörde 1842—44 apotekarsocietetens direktion och var 1839—44 samt 1848—50 examinator vid såväl de inför direktionen anställda farmacie studiosi-examina som i apotekarexamen. Blef 1839 ledamot af Svenska läkarsällskapet och erhöll 1849 serafimermedaljen i guld.

Död d. 19 maj 1868 i Karlskoga.

Gift 1) d. 21 nov. 1840 i Stockholm med CHARLOTTA AUGUSTA LINDMAN, född d. 21 nov. 1812, död d. 1 juli 1850, dotter till assessorn CHRISTIAN ADOLF LINDMAN och SOFIA MAGDALENA AVÉN.

Barn: CAROLINA AUGUSTA, född d. 9 nov. 1843. Lärarinna vid Högre lärarinneseminarium i Stockholm 1864—1906; — SVANTE WILHELM MAGNUS, född d. 10 juni 1848, död d. 16 sept. 1904. Civilingenjör.

2) d. 26 nov. 1853 i Stockholm med ANNA LINDBLAD, född d. 16 jan. 1805, död d. 19 juni 1890, (gift 1) med grosshandlaren i Stockholm JOHAN HENRIK MEIJERSSON, född d. 14 febr. 1794, död 1844) dotter till hemmansägaren DANIEL DANIELSSON i Skinnskatteberg och CHRISTINA ANDERSDOTTER (född i Linde). Äktenskapet var barnlöst.

SCHMIDT, CONRAD AUGUST.

Var 1850—56 ägare af apoteket Kronan i Stockholm (se nedan under apoteket Lejonet i Kalmar).

LINDMAN, CARL SALOMON BLECKERT. Född d. 19 dec. 1823 i Motala.

Föräldrar: Ryttmästaren vid dåvarande Mörnerska husarerna, numera Kronprinsens husarregemente, SALOMON LINDMAN, född d. 11 febr. 1779, död d. 1 sept. 1834, och SOPHIA LOUISE DO-

ROTHERA VON RÖPER, född i Mecklenburg-Schwerin d. 18 aug. 1790, död d. 18 juli 1882.

Efter erhållen enskild undervisning antogs han 1837 till elev å akademiapoteket i Uppsala och aflade d. 23 okt. 1841 farmacie studiosi-examen därstädes. Tjänstgjorde fortfarande å nämnda apotek till hösten 1842, då han inskrefs vid farmaceutiska institutet, och undergick den 17 jan. 1844 apotekar-examen. Tjänstgjorde under sommaren 1843 å filialapoteket i Motala samt blef 1844 föreståndare för detsamma. Vid filialapotekets förändring till självständigt frånträdde L. på hösten 1850 föreståndarskapet, men biträdde å apoteket till årets slut. Under sin vistelse i Motala anordnade han en mindre brunnsdrickningsanstalt, hvarjämte han sysselsatte sig med insamling af medicinalväxter och med ättikfabrikation.

Hösten 1851 förestod L. några månader apoteket Gripen i Stockholm, under hvilken tid apotekets ägare företog en utrikes resa. Ildkade vintern 1851—52 kemiska studier å Karolinska institutets laboratorium samt studerade 1853—54 kemi under professor Mosander å dennes laboratorium vid K. Vetenskapsakademien. På hösten 1854 ingick han vid Telegrafverket, som då var under uppsättning, och befordrades under första året till assistent och kommissarie. Han afgick dock efter två år ur nämnda verks tjänst. Vårterminen 1856 meddelade L. undervisning åt och examinerade eleverna vid generallandtmäterikontoret i kemi, mineralogi och geologi, hvilket uppdrag sedermera förnyades 1869—72. Samtidigt med dessa studier och tjänstebefattningar lämnade L. 1851—56 enskild undervisning, särskildt i kemi och farmaci, åt studerande vid farmaceutiska institutet samt bedref tillverkning af gelatinkapslar.

Efter afslutadt köp tillträdde L. 1856 apoteket Kronan i Stockholm och erhöill privilegium därå d. 1 nov. s. å. Medel därtill hade han förskaffat sig genom lån af enskilda personer, och då den ene långgifvaren inom kort afled nödgades han, på grund af därigenom uppkomna svårigheter med förkortad återbetalningstid, 1863 afhända sig apoteket.

Enligt förordnande uppehöll L. 1858—61 lärarebefattningen i kemi och farmaci vid farmaceutiska institutet och utvecklade under denna tid en ifrig verksamhet för reformering af undervisningen vid detta. På grund af det motstånd och oförstående, som ett af institutets styrelse afgifvet förslag, i hvars

utarbetande L. tagit den största delen, mötte från sundhetskollegii sida, afgick L. 1861 från sin lärarebefattning.

Som lärare var L. sedermera anställd vid Slöjdskolan i Stockholm (numera Tekniska skolan), där han 1868—70 innehade lärarebefattningen i allmän varukännedom, och vid Sjökrigsskolan, vid hvilken han enligt förordnande uppehöll lärartjänsten i kemi 1868—78.

Vid dåvarande mynt- och kontrollverket antogs L. redan i jan. 1855 till e. o. tjänsteman och förklarades 1856 af Kungl. Maj:t kompetent att söka och innehafva amanuensbefattning samt 1864 äfvenledes kontrollörstjänst vid nämnda verk. Han förordnades 1856 till amanuens och erhöi d. 30 dec. 1866 fullmakt å kontrollörstjänsten. Sedan mynt- och kontrollverken från 1877 skilts från hvarandra, var L. 1877—78 t. f. kontrolldirektör och utnämndes d. 30 dec. 1878 till ordinarie innehafvare af tjänsten, från hvilken han 1891 afgick med pension.

Från 1866 års början öfvertog L. redigerandet af den sedan 1860 i Stockholm utkommande Farmaceutisk tidskrift och fortsatte därmed till 1897 års utgång, då tidskriften nedlades. Denna utkom först med ett nummer i månaden, men från 1870 med två. Under sin 32-åriga verksamhet som tidskriftens redaktör och utgifvare utöfvade L. en rätt omfattande författarverksamhet, hufvudsakligast bestående i en mångfald artiklar i tidskriften, såväl af vetenskapligt innehåll som i yrkesfrågor. Han utgaf därjämte 1870—79 den s. k. extemporetaxan.

Af apotekarsocietetens direktion var L. 1857—63 ledamot och 1875—93 tillhörde han, med undantag af åren 1878—80, farmaceutiska föreningens styrelse, i hvilken han 1875—78 och 1882—85 beklädde ordförandeposten. R. V. O. 1878.

Död d. 28 juli 1909 i Stockholm. Begrafven å Stockholms norra begravningsplats.

Gift d. 19 okt. 1851 i Motala med ULRIKA APOLONIA HENRIKA LINDSTRÖM, född d. 27 mars 1823, död d. 4 dec. 1895, dotter till läkaren vid Motala verkstad CARL OLOF LINDSTRÖM och ULRIKA LOVISA KINNANDER.

Barn: AUGUSTA MARIA LOVISA, född d. 4 aug. 1852; — ROTA HELENA, född d. 17 juni 1854, gift d. 27 mars 1880 med grosshandlaren, f. d. apotekaren NUMA PETERSON, född 25 maj 1837, död d. 30 maj 1902; — JOHN BIRGER, född d. 19 juni 1856. Sjökapten; — SIGRID SOFIA, född d. 11 maj 1858, gift d. 25

maj 1881 med statsgeologen, fil. d:r LENNART EUGÉNE SVED-MARK, född d. 7 aug. 1847; — ELIN ULRIKA, född d. 27 april 1861, gift d. 16 aug. 1891 med gymnastikdirektören i Köpenhamn VALDEMAR MOLLERIUS, född d. 6 april 1862; — EDVARD ALEXANDER, född d. 4 juni 1862. Redaktör af Ny tidning för idrott och af Nordiskt idrottslif; — PER ARVID, född d. 27 juni 1863. Pappersmästare.

Sin praktiska verksamhet inom det af honom först valda lefnadskallet afslutade kontrolldirektör Lindman tidigt, men hans intresse för detsamma kvarstod alltjämt oförminskadt. Utrustad med stor energi och arbetsförmåga, utvecklade han under en lång följd af år en liflig verksamhet, af hvilken en betydande del kom farmacien till godo. I afsevärd grad har Lindman bidragit till den svenska farmaciens utveckling.

SÖDERMAN, JOHAN EDVARD. Född d. 5 april 1826 i Snafunda socken, Örebro län.

Föräldrar: Mönsterskrifvaren vid Närkes regemente, vice auditören ANDERS GUSTAF SÖDERMAN, född d. 3 mars 1800, död d. 30 okt. 1874, och KARIN ERIKSDOTTER, född d. . . 1786, död d. 18 aug. 1876.

Erhöll undervisning vid Örebro läroverk och antogs d. 1 april 1842 till elev å apoteket i Askersund, där han d. 17 aug. 1846 blef farmacie studiosus. Tjänstgjorde från febr. 1847 till aug. 1848 å apoteket i Malmköping, hvarefter han inskrefs vid farmaceutiska institutet och aflade d. 20 maj 1853 apotekar-examen. Förestod under sommaren filialapoteket i Järfös och var från hösten s. å. till febr. 1857 anställd å apoteket Hjorten i Västerås samt tjänstgjorde 1858—62 å apoteken i Kungälf, Eskilstuna och Nora.

Våren 1863 inköpte han apoteket Kronan i Stockholm, erhöll privilegium därå d. 2 okt. s. å. och innehade detta apotek till 1869, då han åter försälde detsamma. Han inköpte och bosatte sig därefter på egendomen Björnholmen i Muskö socken, Stockholms län.

Vid 1866 års industriutställning i Stockholm erhöll S., som fortsatt den af företrädaren igångsatta tillverkningen af gelatinkapslar, pris för kemiska preparat, med särskildt afseende på af honom utställda kapslar. Dessa blefvo äfven föremål för export till England.

Söderman var 1864—68 sekreterare i apotekarsocieteten
direktion och blef 1865 ledamot af Svenska läkarsällskapet.

Död d. 2 mars 1892 på sin egendom Björnholmen.

Gift d. 12 dec. 1877 i Stockholm med DOROTHEA WILHELMINA
WENNERLUND, född d. 6 nov. 1827, död d. 8 okt. 1900, dotter
till skomakarmästaren i Stockholm CARL WENNERLUND och
ANNA ANDERSSON. Äktenskapet var barnlöst.

PETERSON, NUMA WILHELM. Född d. 25 maj 1837 i
Kristinehamn.

Föräldrar: Handlanden och fabrikören därstädes JONAS
PETERSON, född d. 26 mars 1802, död d. 3 nov. 1867, och
CARIN SVENSSON, född d. 29 nov. 1801, död d. 4 okt. 1874.

Genomgick läroverket i Kristinehamn och antogs d. 1 okt.
1854 till elev å apoteket i Örebro. Aflade samma dag 1858
farmacie studiosi-examen och tjänstgjorde från jan. 1859 till
sept. 1860 å apoteket i Filipstad. Höstterminen sistnämnda
år inskrefs P. vid farmaceutiska institutet och undergick d. 10
febr. 1862 apotekarexamen. Var därefter anställd å apoteket
Kronan i Stockholm till juni 1865, då han inköpte och d. 1
okt. s. å. tillträdde apoteket i Vadstena. Erhöll privilegium å
apoteket d. 20 april 1866 och innehade det till april 1869.
Den 27 april s. å. tillträdde han efter avslutadt köp apoteket
Kronan i hufvudstaden, å hvilket han d. 11 juni 1869 undfick
privilegium. Han försålde 1874 detta apotek och upphörde
samtidigt med utöfvandet af apotekaryrket för att ägna sig åt
affärsverksamhet. Han grundade då en affär för särskildt ke-
miska, farmaceutiska samt fotografiska apparater och utensilier,
hvilken d. 1 dec. 1894 ombildades till »Numa Petersons han-
dels och fabriksaktiebolag». Han var dock till sin död fort-
farande affärens hufvudsaklige ledare och chef.

I apotekarsocieteten direktion utsågs P. 1870 till suppleant
och 1873—74 var han ledamot i densamma. Tillhörde 1870
—72 såsom vice ordförande farmaceutiska föreningens styrelse
och var 1872—73 styrelsens ordförande. Sitt intresse för före-
ningen har P. sedermera visat genom den rikhaltiga kollektion
af recepturredskap och laboratorieutensilier, som han 1893
skänkte till föreningen. R. V. O. 1890.

Död d. 30 maj 1902 i Wiesbaden, där han vistades som

badgäst. Stoffet hemforslades till Sverige för att nedsättas i familjegravven å Stockholms norra kyrkogård.

Gift 1) d. 15 sept. 1865 i Stockholm med HANNA TINGSTRÖM, född d. 23 april 1836, död den 23 maj 1877, dotter till magistratssekreteraren i Karlstad, sedermera häradsskrifvaren i Östersysslets fögderi i Värmland ERIK TINGSTRÖM och LOVISA ULRIKA BERGGREN (en dotter till apotekaren i Kristinehamn Christoffer Berggren).

Barn: INGEBORG, född d. 4 aug. 1866, gift d. 8 okt. 1890 med vinhandlaren och konsuln BROR CARL HESEKIEL WALLIN, född d. 10 april 1853; — MORTIMER, född d. 29 dec. 1867. Civilingenjör, verkställande direktör i aktiebolaget Numa Petersons handels- och fabriksaktiebolag.

2) d. 27 mars 1880 i Stockholm med ROTA HELENA LINDMAN, född d. 17 juni 1854, dotter till kontroldirektören CARL SALOMON BLECKERT LINDMAN och ULRIKA APOLLONIA HENRIKA LINDSTRÖM.

Barn: ASTRID, född d. 21 april 1881, gift d. 14 dec. 1902 med kaptenen vid K. kustartilleriet NILS GÖSTA EMIL ÅKERLUND, född d. 3 febr. 1877; — HARALD född d. 16 maj 1884. Löjtnant vid K. flottan; — ROLF, född d. 3 nov. 1894. Studerande.

(Sönerna i andra äktenskapet hafva antagit slägtnamnet Peterson-Numa.)

Genom affärsduglighet samt redbarhet och tillmötesgående mot kunder lyckades Numa Peterson upparbeta sin från början tämligen oansenliga affär till den stora, vidt kända och ansedda firma, för hvilken han vid sitt fränfalle var ledare. Hans gladlynta och angenäma sätt samt vänfasta väsen gjorde honom omtyckt af alla, som kommo i närmare beröring med honom.

DAHLANDER, AXEL ESAIAS. Var 1874—80 innehafvare af apoteket Kronan i Stockholm. (Se nedan under apoteket i Uddevalla).

TILLANDER, HENRIK THEODOR. Var åren 1880—90 innehafvare af apoteket Kronan i Stockholm. (Om honom se under apoteket Leoparden i Stockholm sid. 46).

ENGELBRECHT, KNUT HJALMAR CONSTANTIN. Född d. 16 maj 1847 i Stockholm.

Föräldrar: Kamreraren i Statskontoret FREDRIK GUSTAF ENGELBRECHT, född d. 28 maj 1807, död d. 5 sept. 1861, och AUGUSTA AURORA SANDTMAN, född d. 22 maj 1815, död d. 11 juni 1891.

Efter avslutade skolstudier vid Klara elementarläroverk i Stockholm antogs E. d. 30 april 1862 till elev å apoteket Hjorten därstädes och undergick d. 7 dec. 1865 farmacie studiosi-examen inför apotekarsocietetens direktion. Tjänstgjorde å apoteken Engeln i Stockholm samt Kronan och Lejonet i Göteborg till hösten 1869, då han inskrefs vid farmaceutiska institutet, och aflade d. 27 jan. 1872 apotekarexamen. Tjänstgjorde under studietiden å apoteket Ugglan i Stockholm från aug. 1870 till okt. 1871 samt därefter å apoteket Svanen i Kristianstad och å Kronan i Göteborg till 1880. Var från sistnämnda år tillförordnad föreståndare för apoteket Gripen i Nyköping till 1890. Undfick d. 19 aug. 1890 personligt privilegium å apoteket Kronan i Stockholm och tillträdde det d. 1 okt. s. å. Apoteket, hvilket sedan 1763 varit inrymdt i samma lokal, Myntgatan n:r 5, flyttades af E. till Stora Nygatan 27, där det d. 1 jan. 1892 öppnades för allmänheten.

Var 1902—09 suppleant i apotekarsocietetens direktion och är från sistnämnda år ledamot i densamma. Fullmäktig i apotekarkårens lifränte- och pensionskassa sedan 1906 och från 1903 revisorssuppleant i amorteringsfonden för apoteksprivilegier. Åt farmaceutiska föreningen har E. ägnat mycket intresse och uppehåll från 1891 under 10 år på ett erkännansvärdt sätt den tidskräfvande och ansvarsfulla posten som föreningens kassaförvaltare.

Ledamot af Svenska läkarsällskapet 1893.

Gift d. 16 maj 1881 i Kristianstad med FANNY ELVIRA AHLBERG, född d. 28 juli 1860, dotter till fabrikören JOHAN AHLBERG och GÖTHILDA HALLENGREN.

Barn: ELSA AUGUSTA, född d. 25 sept. 1883, gift d. 14 dec. 1906 med löjtnanten vid K. Dalregementet ERIK THURE GÖRANSSON, född d. 15 aug. 1876; — GUNNAR RUTGER FREDRIK, född d. 21 maj 1887. Underlöjtnant vid K. Södermanlands regemente; — KNUT ÅKE HARRY, född d. 8 dec. 1898.
